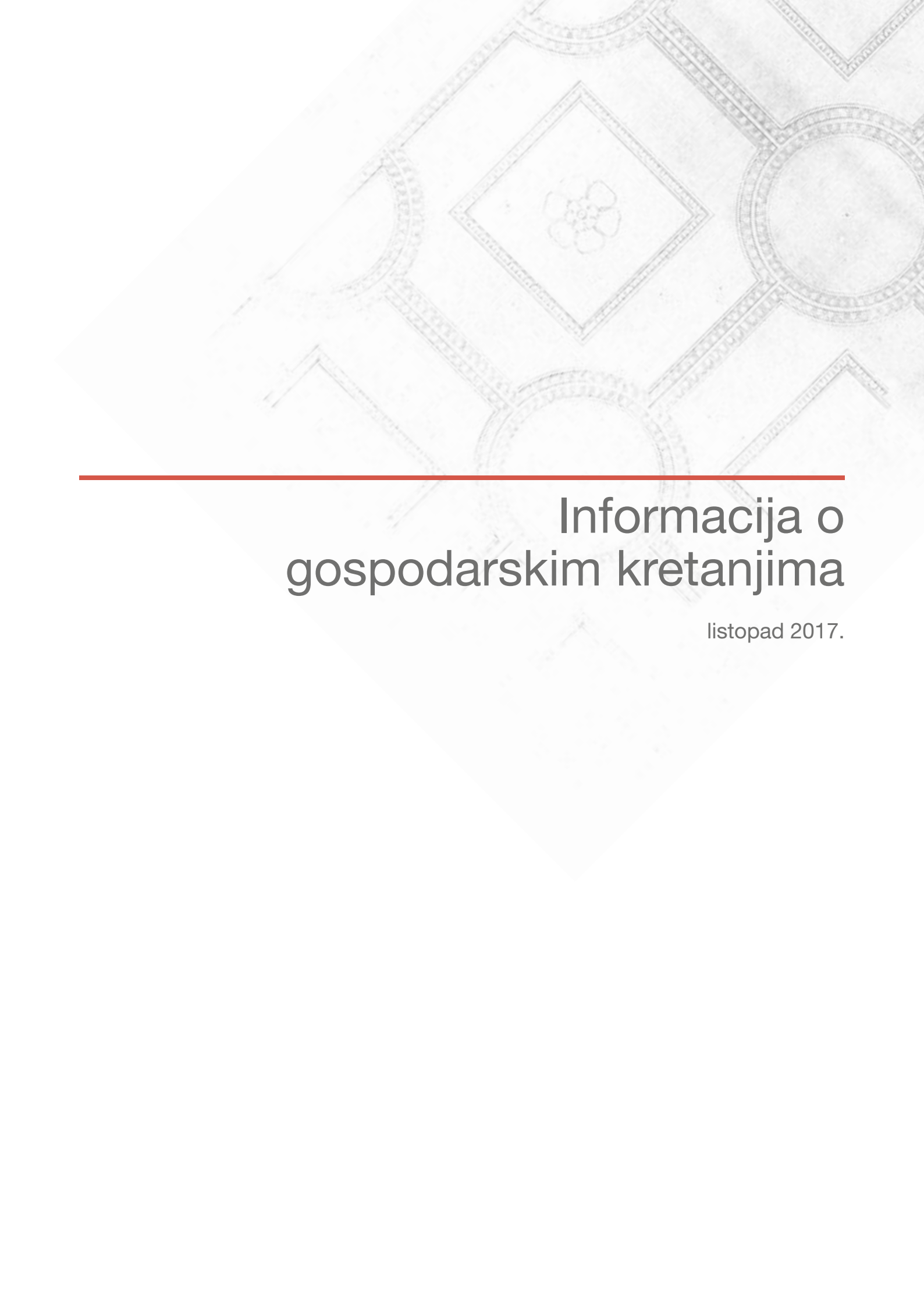

Informacija o gospodarskim kretanjima

listopad 2017.

Sažetak

U trećem tromjesečju 2017. nastavila su se povoljna gospodarska kretanja, a dostupni podaci za srpanj i kolovoz upućuju na intenziviranje realnog rasta. Istodobno je tržište rada obilježilo usporavanje rasta zaposlenosti i slabije smanjenje nezaposlenosti. Potrošačke su cijene u kolovozu ostale u prosjeku na istoj razini kao u srpnju, dok se godišnja stopa inflacije ubrzala s 0,8% u srpnju na 1,0% u kolovozu, poglavito zbog povećanja godišnje stope promjene cijena energije. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku održavajući visoku razinu likvidnosti, koja bi od rujna trebala biti podržana i uvođenjem mogućnosti upravljanja kolateralom putem skupa prihvatljive imovine za sve kreditne operacije HNB-a. Tijekom kolovoza kreditiranje poduzeća i stanovništva blago se intenziviralo na godišnjoj razini te su se i nadalje povećavali kunski krediti stanovništvu. Višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u drugom se tromjesečju blago smanjio na godišnjoj razini. Pritom se nastavilo razduživanje prema inozemstvu, uz vrlo slab priljev inozemnih izravnih ulaganja. Gotovinski podaci Ministarstva financija upućuju na to da je u drugom tromjesečju ostvaren znatan višak proračuna središnje države, zbog čega je proračunski saldo u prvoj polovini godine bio gotovo uravnotežen, a nastavio se i pad javnog duga.

Model brze procjene BDP-a¹ upućuje na nastavak ubrzanja gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju 2017. godine, čemu je značajno pridonijela vrlo povoljna turistička sezona i nastavak oporavka osobne potrošnje (Slika 1.). Na takve zaključke upućuju podaci o realnom prometu od trgovine na malo, koji se u srpnju i kolovozu ove godine povećao za visokih 2,2% u usporedbi s prethodna tri mjeseca (Slika 7.). Osim toga, zabilježen je blagi rast industrijske proizvodnje, pri čemu su se među komponentama GIG-a na tromjesečnoj razini povećale proizvodnja energije i proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju (slike 3. i 4.). S druge strane, realni se obujam građevinskih radova u srpnju ove godine smanjio u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci, pri čemu je bio vidljiv pad radova na ostalim građevinama, dok su radovi na zgradama stagnirali.

Indeks potrošačkog optimizma u trećem je tromjesečju bio u prosjeku na znatno višoj razini nego u prethodnom, iako se u rujnu blago smanjio zbog nepovoljnijih očekivanja glede ekonomske situacije u idućih godinu dana. Kada je riječ o poslovnom optimizmu, indeks pouzdanja u građevinarstvu u trećem se tromjesečju ove godine nalazio na najvišim razinama od 2008., kada su se počela pratiti očekivanja poslovnih subjekata. Indeksi poslovnih očekivanja u industriji i trgovini također su porasli tijekom trećeg tromjesečja u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci iako su se pogoršali u rujnu. Očekivanja u uslužnim djelatnostima zadržala su se na sličnoj razini kao u drugom tromjesečju (Slika 8.).

Povoljna kretanja na tržištu rada, koja su obilježila prvu polovinu godine, u trećem su se tromjesečju znatno usporila. Tako se tijekom srpnja i kolovoza usporio rast zaposlenosti u odnosu na prethodno tromjesečje, pri čemu je porast najvećim dijelom prouzročio javni sektor. U navedenom je razdoblju zabilježeno i znatno usporavanje pada broja nezaposlenih osoba pa se administrativna stopa nezaposlenosti (prema desezoniranim podacima) tek neznatno smanjila u odnosu na prosjek drugog tromjesečja (Slika 15.). Prema posljednjim dostupnim podacima iz Ankete o radnoj snazi za drugo tromjesečje 2017. anketna stopa nezaposlenosti spustila se s 12,9% u prvom tromjesečju na 11,6%, kao rezultat snažnog smanjenja nezaposlenosti i povećanja zaposlenosti. Početkom trećeg tromjesečja 2017. usporio se rast prosječne nominalne bruto i neto plaće, dok je istodobno ostvaren snažniji rast realnih plaća zbog tekućeg smanjenja potrošačkih cijena (Slika 16.).

Potrošačke su cijene u kolovozu u prosjeku ostale na istoj razini kao u srpnju (Tablica 1.). Pritom je pritisak na mjesečni pad potrošačkih cijena ponajviše bio rezultat sezonskog pojeftinjenja odjeće i obuće (koje je bilo izraženije nego prijašnjih godina) i pada cijena voća, dok je mjesečnom rastu cijena najviše

pridonijelo poskupljenje naftnih derivata, povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda. Cijene naftnih derivata porasle su nakon pet uzastopnih mjeseci pada, zato što su se oporavile cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Godišnja stopa ukupne inflacije pritom se povećala s 0,8% u srpnju na 1,0% u kolovozu, ponajviše zbog povećanja godišnje stope promjene cijena energije (naftnih derivata), čemu je pridonio i učinak baznog razdoblja povezan s mjesečnim padom tih cijena u kolovozu 2016. Temeljna se inflacija usporila s 1,7% u srpnju na 1,4% u kolovozu, pretežno zbog pada godišnje stope promjene cijena odjeće i obuće.

Višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u drugom se tromjesečju 2017. neznatno smanjio u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (Slika 57.). Pritom se manjak u robnoj razmjeni povećao jer je rast uvoza bio brži od rasta izvoza (prema platnobilančnim podacima 8,6% odnosno 7,3% na godišnjoj razini), premda se dinamika robne razmjene primjetno usporila u odnosu na početak godine. Pogoršanje u robnoj razmjeni nadomješteno je podjednakim povećanjem viška u razmjeni usluga, poglavito u turizmu, čemu je pridonio i kasniji Uskrs. Saldo na računu primarnog dohotka blago se pogoršao, uglavnom zbog rasta rashoda od izravnih ulaganja. Pritom je dobit poduzeća u vlasništvu nerezidenata porasla u većini djelatnosti, a najviše u prerađivačkoj industriji i trgovini, dok je smanjena u bankarstvu zbog rezervacija povezanih s koncernom Agrokor. U istom se razdoblju zbroj salda na računu sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija neznatno pogoršao zbog većih uplata u proračun EU-a, ali i manje sredstava iz fondova EU-a raspoređenih krajnjim korisnicima. Promatraju li se ostvarenja u posljednja četiri tromjesečja, nakon 3,8% BDP-a u 2016., višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance do kraja drugog tromjesečja 2017. smanjio se na 3,6% BDP-a (odnosno na 2,8% BDP-a, isključujući li se učinci na smanjenje dobiti banaka zbog rezervacija povezanih s koncernom Agrokor).

U rujnu je nominalni tečaj kune prema euru deprecirao za 1,2% u odnosu na kraj kolovoza te je na kraju mjeseca iznosio 7,50 EUR/HRK. Tečaj kune prema euru na kraju rujna pritom je bio za 0,1% niži nego u istom razdoblju prošle godine, kad je iznosio 7,51 EUR/HRK (Slika 24.). Nominalni efektivni tečaj kune u rujnu je deprecirao za 1,1% u odnosu na kraj kolovoza, pretežno zbog spomenute deprecijacije tečaja kune prema euru, a djelomice i zbog slabljenja kune prema funti sterlinga i američkom dolaru, što zrcali slabljenje eura prema tim valutama na svjetskom deviznom tržištu. Naime, u rujnu se zaustavio petomjesečni trend jačanja eura prema američkom dolaru, a to je ponajviše posljedica intenziviranja očekivanja da će se i nadalje pooštravati monetarna politika u SAD-u.

Na europskom tržištu novca kratkoročne su se kamatne stope

1 Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

tijekom rujna zadržale u negativnom području zbog ekspanzivne monetarne politike Europske središnje banke i visoke likvidnosti bankarskog sektora u europodručju. Šestomjesečni EURIBOR na kraju rujna iznosio je $-0,27\%$, a prekonocna kamatna stopa na bankovnom tržištu europodručja EONIA $-0,35\%$ (Slika 24.). Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju tijekom rujna nisu se zamjetnije promijenile, dok je od početka godine najizraženiji pad zabilježen za Hrvatsku (za 113 baznih bodova), a samo tijekom kolovoza i rujna premija za Hrvatsku pala je za 27 baznih bodova (Slika 25.). Usto, agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Standard & Poor's krajem rujna poboljšala je izgled Hrvatske sa stabilnih na pozitivne, zadržavši pritom ocjenu BB za dugoročno zaduživanje.

Kamatna stopa na domaćem međubankovnom prekonocnom tržištu tijekom rujna iznosila je $0,12\%$ uz vrlo oskudan promet, a u istom mjesecu nisu održane aukcije trezorskih zapisa Ministarstva financija. Istodobno se prosječni dnevni višak likvidnosti domaćega bankovnog sustava blago povećao, te je u rujnu iznosio 14,0 mlrd. kuna (Slika 54.), čemu je pridonio i otkup deviza od banaka izvan aukcija u ukupnom iznosu od 120 mil. EUR.

Kamatne stope na novoodobrene kredite banaka nefinancijskim poduzećima i stanovništvu, koji uključuju prvi put ugovorene i ponovno ugovorene kredite, tijekom kolovoza uglavnom su se zadržavale na razinama zabilježenima u dotadašnjem dijelu godine (slike 28., 29. i 30.). Kod prvi put ugovorenih stambenih kredita nastavio se trend smanjivanja kamatnih stopa, koji je posebno izražen za kunske stambene kredite (Slika 32.). S druge strane, kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima u kolovozu uglavnom su se blago povećale (Slika 31.). Kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća smanjile su se tijekom kolovoza (slike 34. i 35.) nakon blagog porasta u prethodnom mjesecu. Razlika između kamatnih stopa na nove kredite i depozite povećala se u kolovozu na 6,36 postotnih bodova, dok je razlika između kamatnih stopa na stanja kredita i depozita ostala gotovo nepromijenjena te je iznosila 4,86 postotnih bodova (Slika 37.).

Monetarna kretanja u kolovozu 2017. obilježio je snažan sezonski rast neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava, koji je premašio smanjenje neto domaće aktive (NDA), što je dovelo do povećanja ukupnih likvidnih sredstava, M4 (Slika 38.). Tako je taj najširi monetarni agregat, uz mjesečni prirast od 6,4 mlrd. kuna ili $2,1\%$, na kraju kolovoza dosegao 307,8 mlrd. kuna, i to najviše zahvaljujući sezonskom rastu kvazinovca od 3,4 mlrd. kuna ($1,7\%$), posebice deviznih depozita nefinancijskih poduzeća i stanovništva. Značajan pozitivan doprinos rastu M4 tijekom kolovoza dala je i novčana masa (M1) povećanjem od 2,9 mlrd. kuna ($3,1\%$) zbog snažnog rasta depozitnog novca. Na godišnjoj razini monetarni agregat M4 ostvario je rast od $3,4\%$ (isključujući utjecaj tečajnih promjena), koji se blago ubrzao u odnosu na srpanj (Slika 49.). Pritom se godišnji rast novčane mase M1 povećao čak na $20,0\%$ (Slika 48.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) u kolovozu su se blago smanjili u usporedbi sa srpnjem, nakon gotovo pola godine rasta. Ipak, njihova se godišnja stopa rasta u kolovozu povisila na $1,9\%$ (na osnovi transakcija), s $1,7\%$, koliko je iznosila na kraju srpnja (Slika 40.).

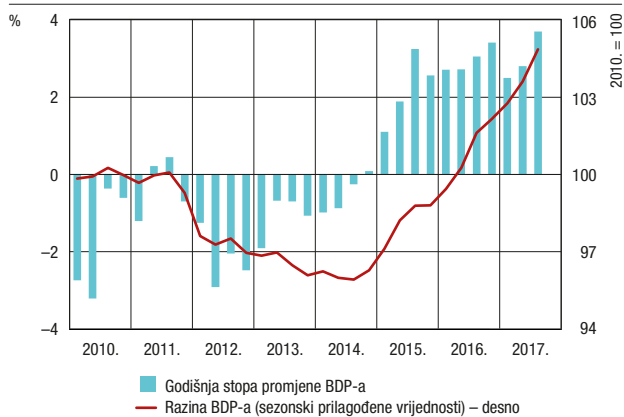
Pritom se godišnji rast plasmana nefinancijskim poduzećima povećao na $3,2\%$ (Slika 41.), a stanovništvu na $2,4\%$ (Slika 42.). Ako se promatra nominalno stanje, ukupni su plasmani na kraju kolovoza 2017. bili za $1,1\%$ manji nego u kolovozu prošle godine, što je rezultat prodaja nenaplativih plasmana, a djelomice i jačanja kune u odnosu na euro, koje umanjuje kunska protuvrijednost plasmana indeksiranih uz euro. Kada je riječ o kreditiranju države, plasmani banaka središnjoj državi iskazali su na kraju kolovoza godišnji pad od $4,1\%$ (Slika 46.).

Bruto međunarodne pričuve povećale su se tijekom rujna 2017. za 0,3 mlrd. EUR ($2,1\%$) te su na kraju mjeseca iznosile 15,0 mlrd. EUR (Slika 56.). Povećanje bruto pričuva uglavnom je bilo rezultat više razine ugovorenih repo poslova u odnosu na kraj kolovoza te kupnje deviza od banaka. Istodobno su se neto raspoložive pričuve povećale za $1,1\%$ pa su na kraju rujna iznosile 12,9 mlrd. EUR.

Neto financijske obveze domaćih sektora prema inozemstvu u drugom su tromjesečju 2017. smanjene za 1,2 mlrd. EUR (isključujući promjenu bruto međunarodnih pričuva i obveza HNB-a). Odljev kapitala u cijelosti se odnosio na smanjenje neto dužničkih obveza, dok su se neto vlasnička ulaganja iz inozemstva tek neznatno povećala (Slika 59.). U strukturi neto dužničkih obveza najizraženije promjene zabilježene su kod središnje države, koja je u travnju otplatila petogodišnje dolarske obveznice. Međutim, budući da je za to država iskoristila sredstva deponirana kod središnje banke, što je rezultiralo padom međunarodnih pričuva, neto odljev na financijskom računu bio je niži i iznosio je 0,4 mlrd. EUR. Tome je najviše pridonijelo neto razduživanje poduzeća i poslovnih banaka, koje se u slučaju banaka nastavilo i u srpnju (Slika 60.). Vlasnička ulaganja u drugom tromjesečju 2017. bila su izrazito skromna. S jedne strane, niža dobit i povećane isplate dividendi u bankarstvu umanjile su zadržanu dobit u tom sektoru, dok je preuzimanje poduzeća koje je bilo u inozemnom vlasništvu od strane rezidenta umanjilo ionako slab neto priljev novih izravnih vlasničkih ulaganja iz inozemstva.

Gotovinski podaci MF-a pokazuju kako se i u drugom tromjesečju nastavila povoljna dinamika prihoda središnje države. Zabilježen je tako visok rast prihoda od PDV-a i socijalnih doprinosa, koji se povezuje s nastavkom oporavka osobne potrošnje i povoljnim kretanjima na tržištu rada. S druge strane, prihodi od trošarina na duhan i u drugom su se tromjesečju snažno smanjili, što je vjerojatno posljedica prošlogodišnjega povećanog izdavanja duhanskih markica. Kad je riječ o rashodima, oni su se u drugom tromjesečju smanjili u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. To je prije svega povezano sa snažnim smanjenjem rashoda za subvencije (koji su podložni izmjenama u unutargodišnjoj dinamici isplata, što snažno utječe na ostvarene godišnje stope). Na razini drugog tromjesečja 2017. tako je ostvaren znatan višak proračuna središnje države, koji je gotovo poništio negativan proračunski saldo iz prvog tromjesečja ove godine. Povoljna fiskalna kretanja potvrđuju i podaci o finansijskoj imovini i obvezama države. U skladu s time dug opće države spustio se na kraju lipnja na 287,3 mlrd. kuna ili malo ispod razine s kraja 2016., čemu je pridonijela i aprecijacija tečaja kune u spomenutom razdoblju.

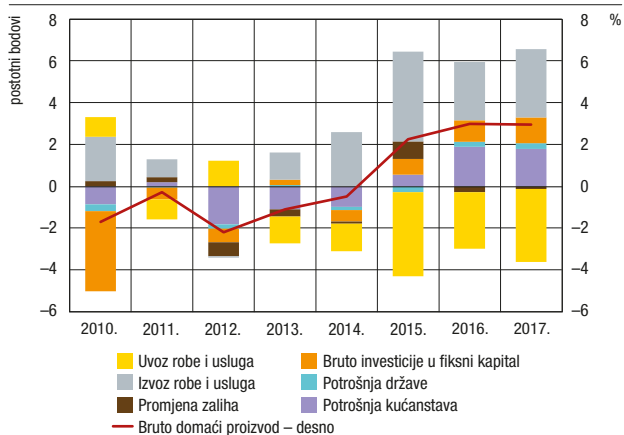
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2017. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 29. rujna 2017.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

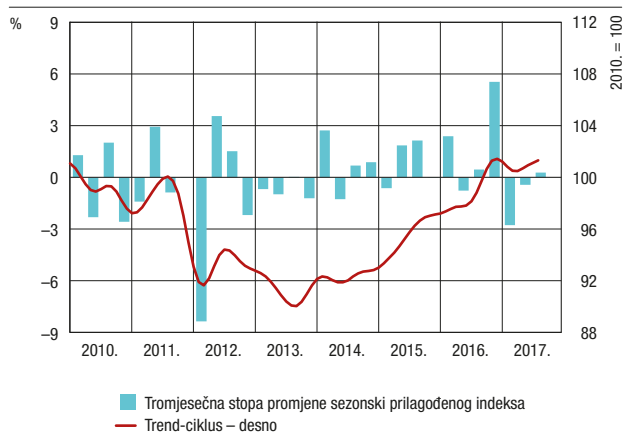
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2017. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz srpnja 2017.

Izvor: DZS

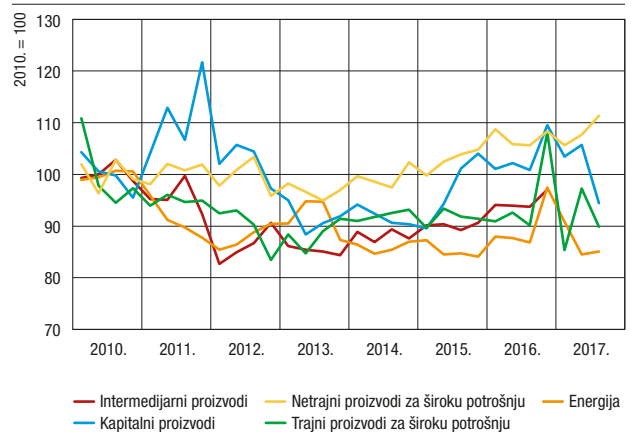
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2017. odnosi se na srpanj i kolovoz.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

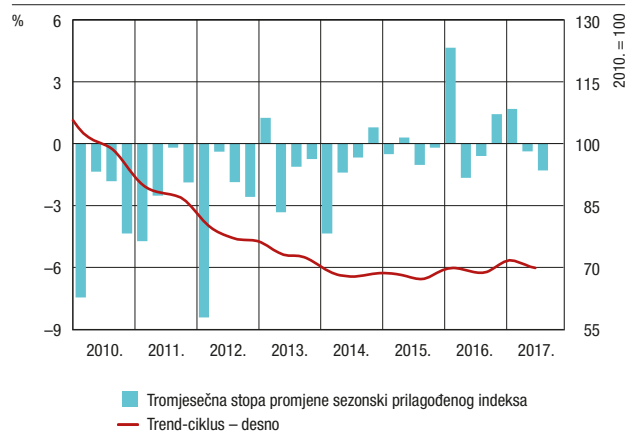
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

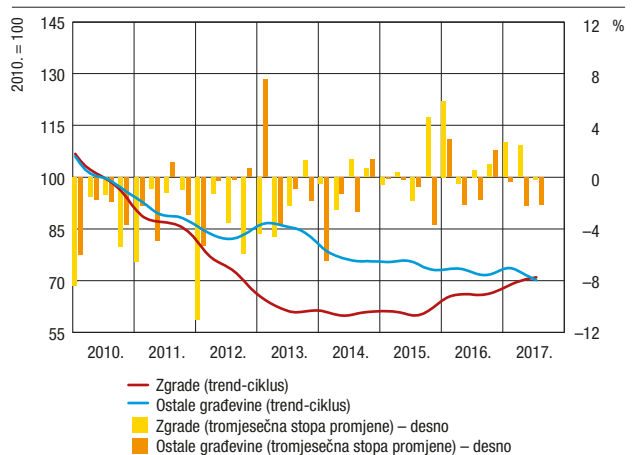
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2017. odnosi se na srpanj.

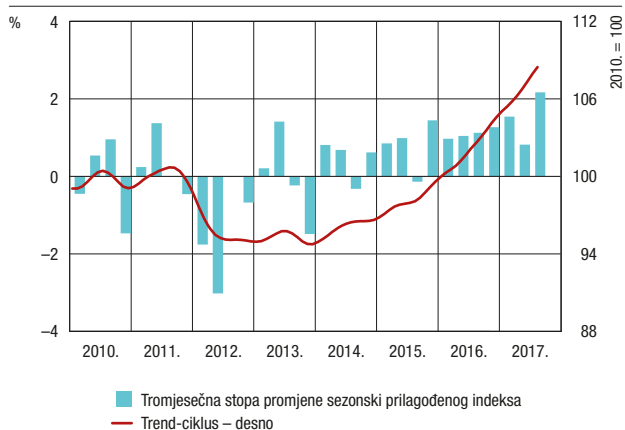
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

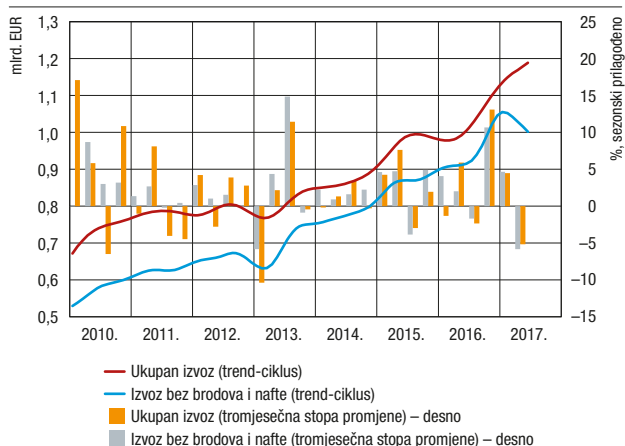
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

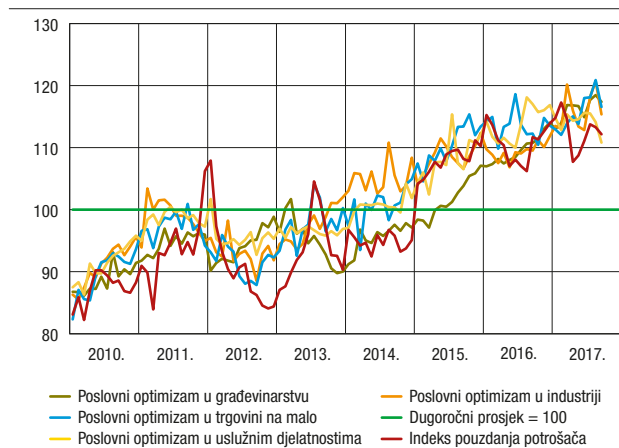
Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2017. odnosi se na srpanj i kolovoz.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

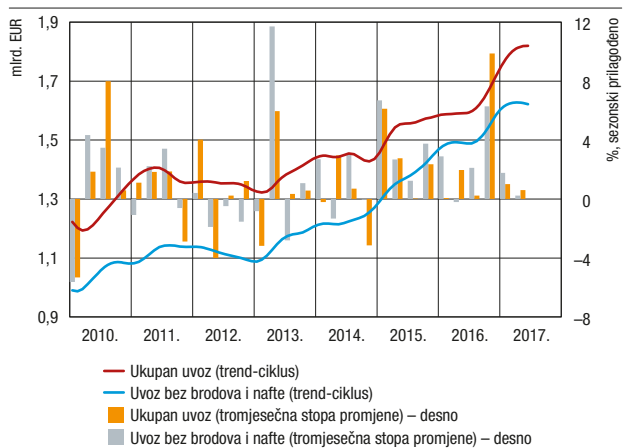
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

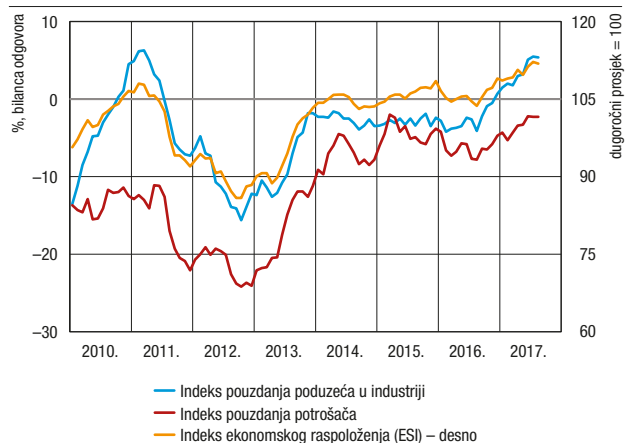
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

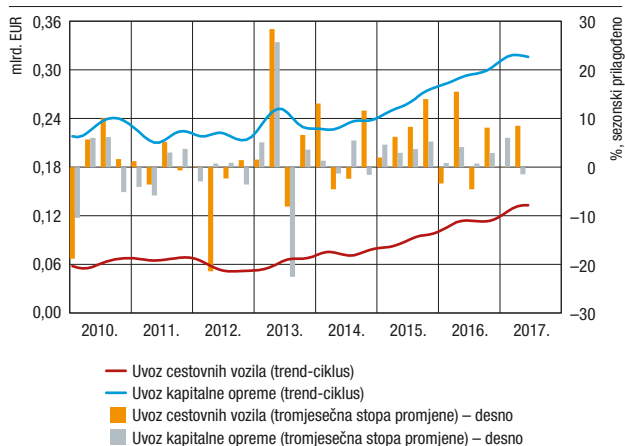
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

Izvor: Eurostat

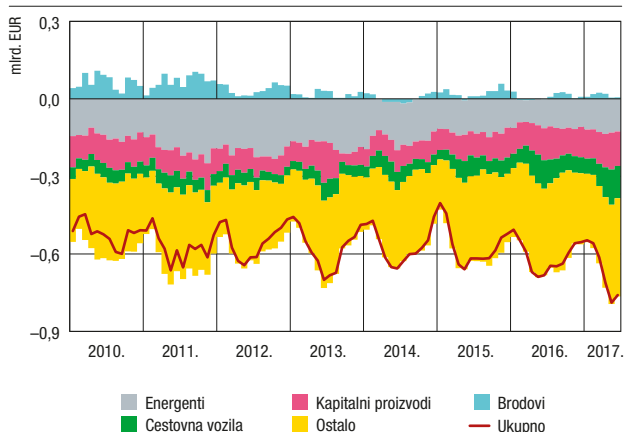
Slika 12. Uvoz kapitalne opreme i cestovnih vozila (cif)

Napomena: Uvoz kapitalne opreme odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.

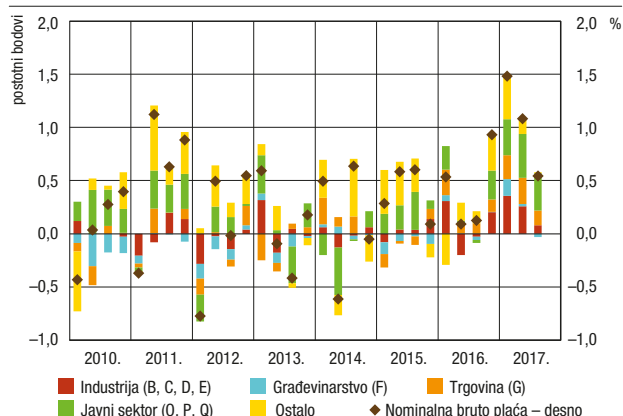
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene
tročani pomični prosjeci mjesečnih podataka

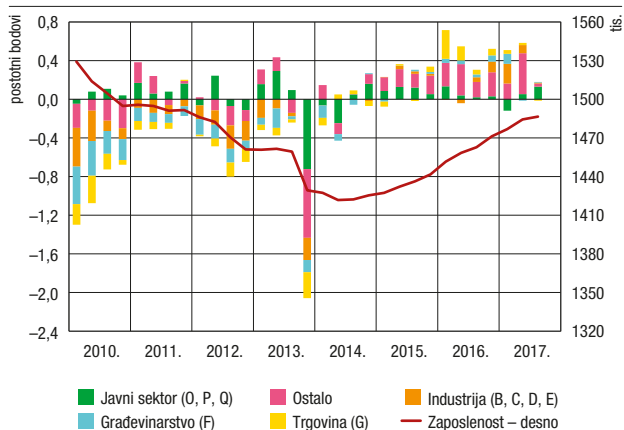
Izvor: DZS

Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

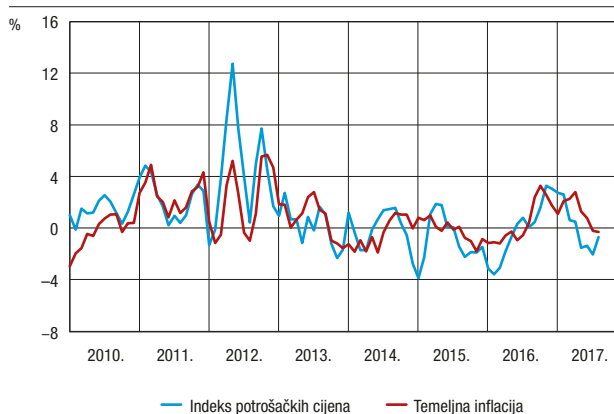
Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci za treće tromjesečje 2017. odnose se na srpanj i kolovoz.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

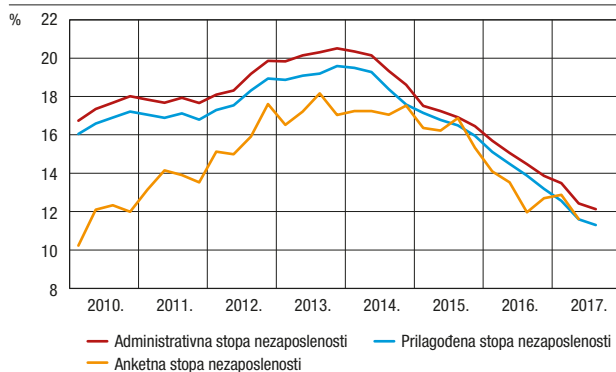
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2017. godine odnose se na srpanj i kolovoz.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

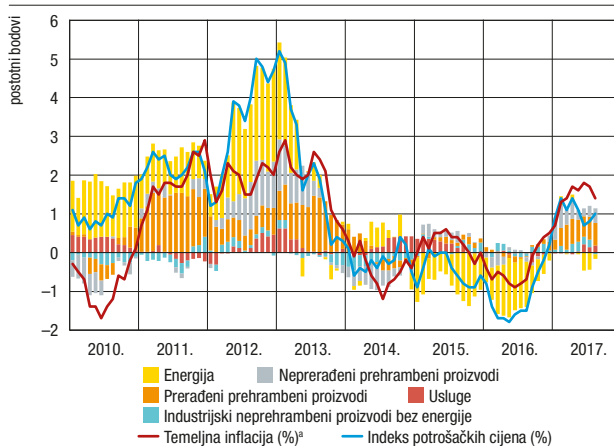
^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnog pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 15. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

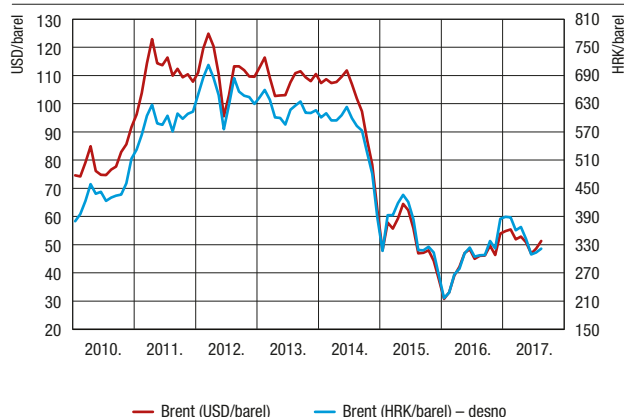
Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za treće tromjesečje 2017. godine odnose se na srpanj i kolovoz.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

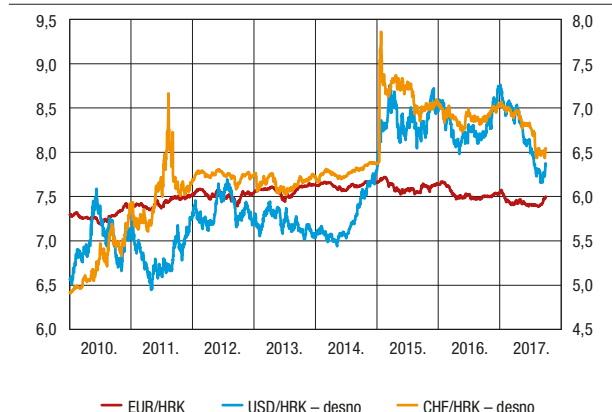

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

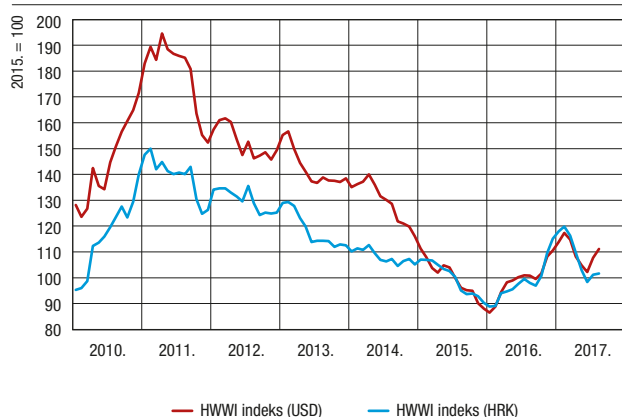

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

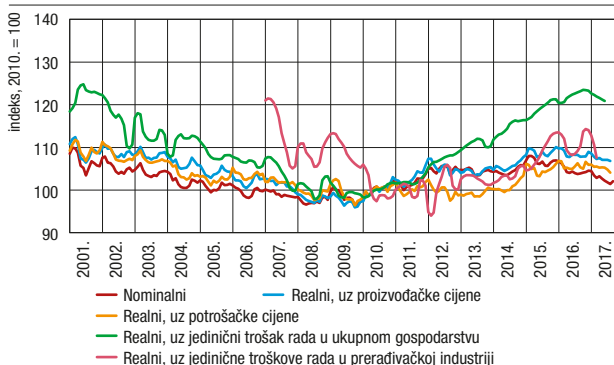
Izvor: HNB

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuju efektivnu aprecijaciju kune.

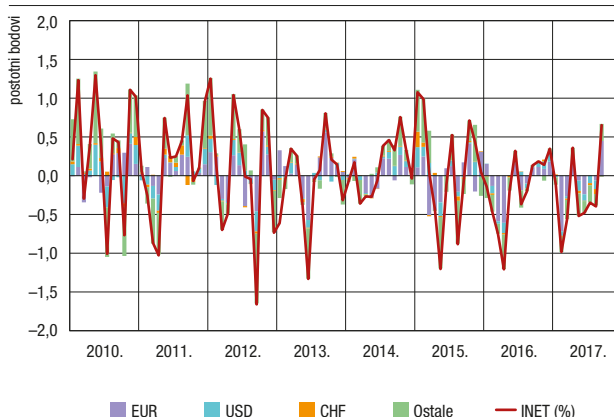
Izvor: HNB

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	VII. 17.	VIII. 17.	VIII. 16.	VIII. 17.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	0,8	1,0	-0,2	0,0
Energija	-2,7	-0,7	-1,2	0,9
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	3,0	4,1	-0,9	0,2
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,6	2,5	0,2	0,2
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	0,8	-0,2	-0,1	-1,1
Usluge	0,5	0,7	0,1	0,2
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	1,7	1,4	0,1	-0,2
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	1,1	3,2	-1,4	0,7
Cijene sirove nafte Brent (USD)	8,0	11,3	2,4	5,5
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata u USD)	6,7	10,3	-0,1	3,2

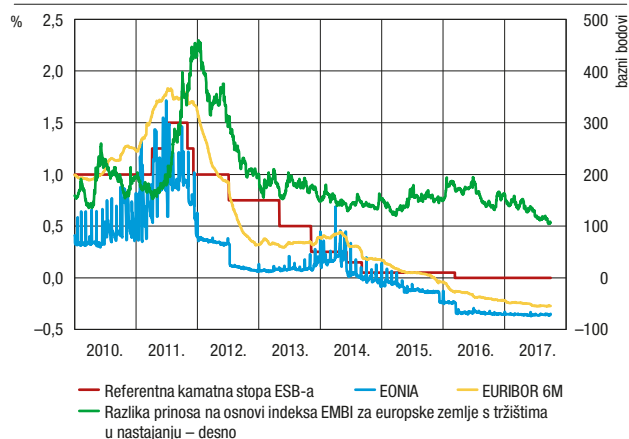
Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

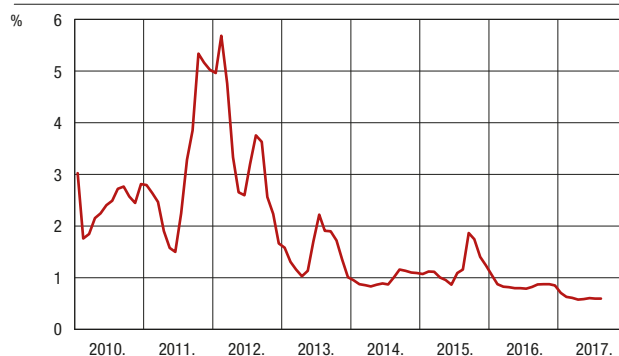
Izvor: HNB

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

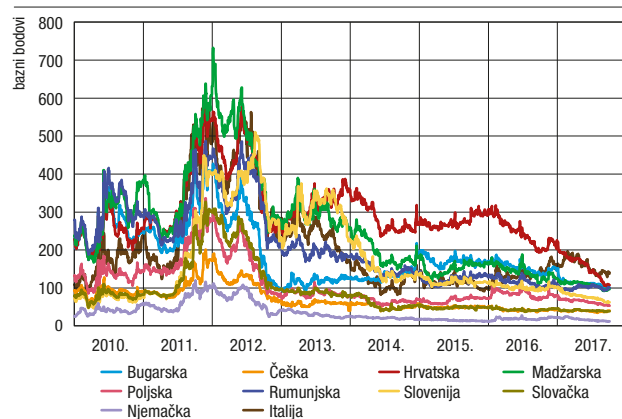
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankovnom tržištu (ZIBOR 3 mj.)
mjesečni prosjeci jednostavnih dnevnih prosjeka kotacija banaka

Izvor: HNB

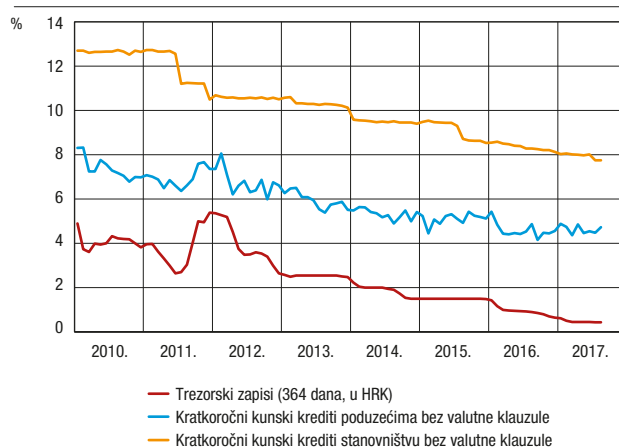
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

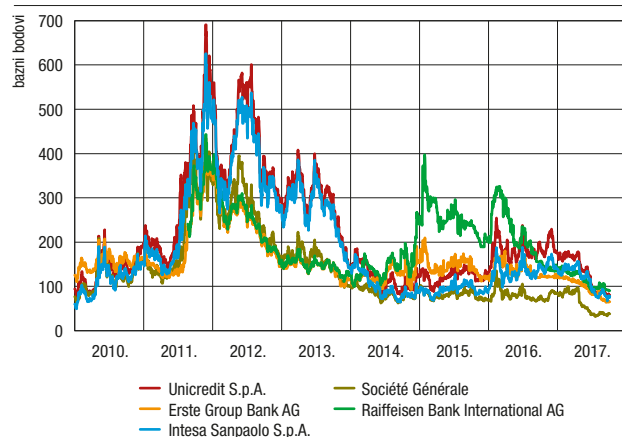
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

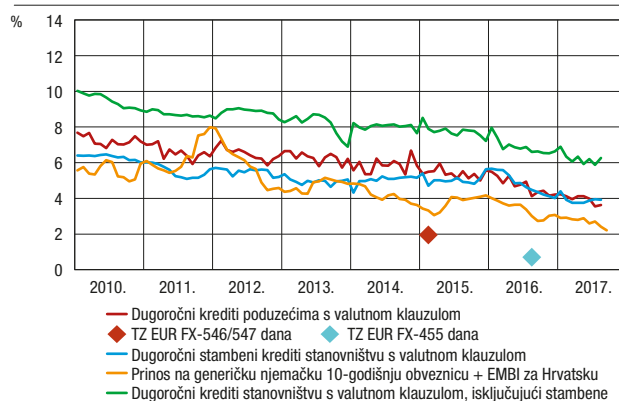
Izvori: MF; HNB

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

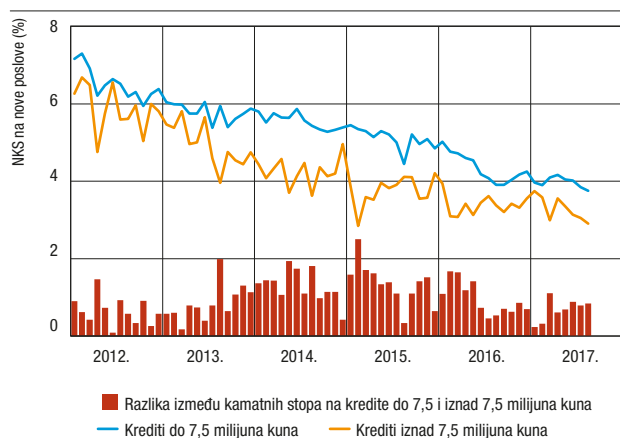
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

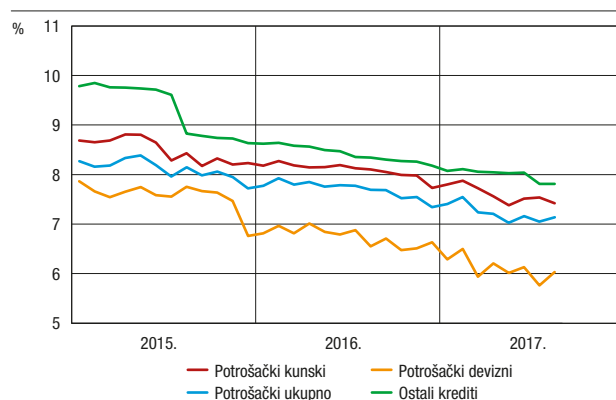
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

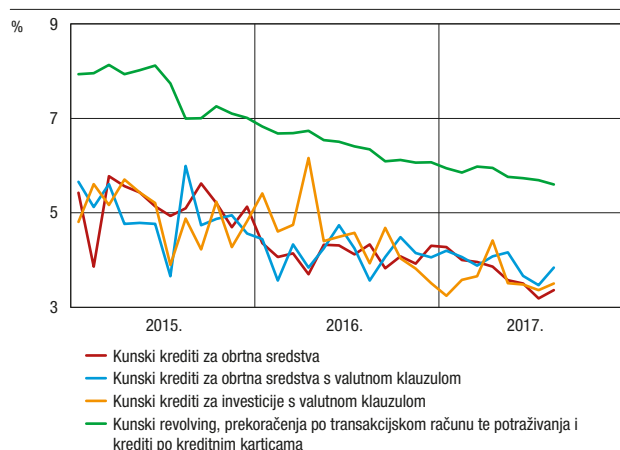
Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

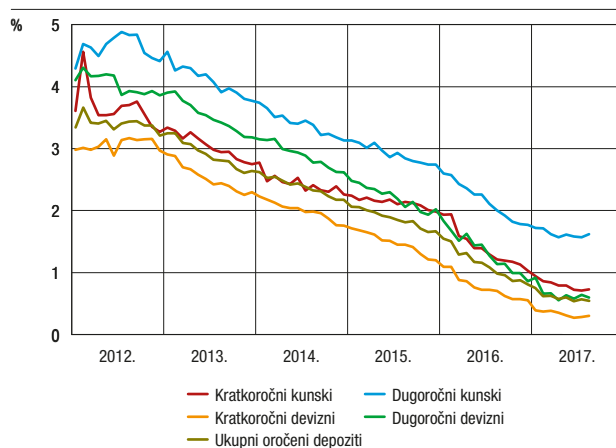
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

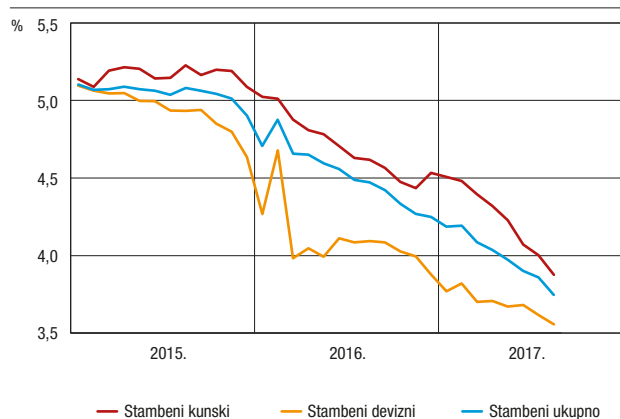
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

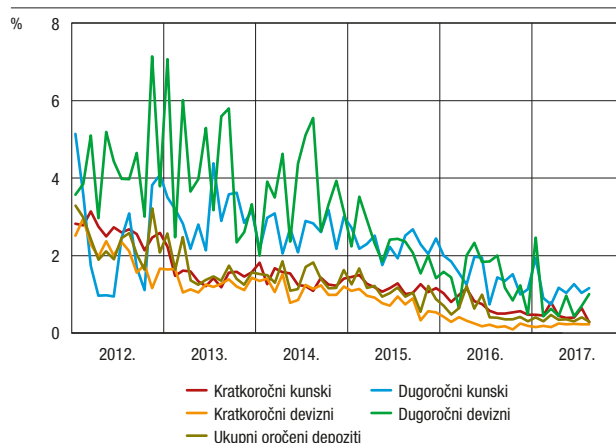
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

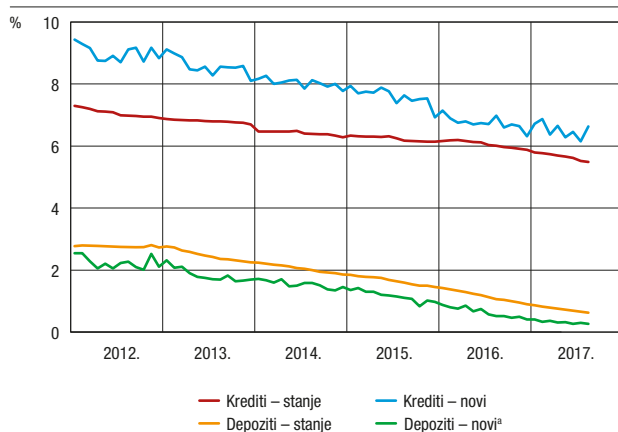

Izvor: HNB

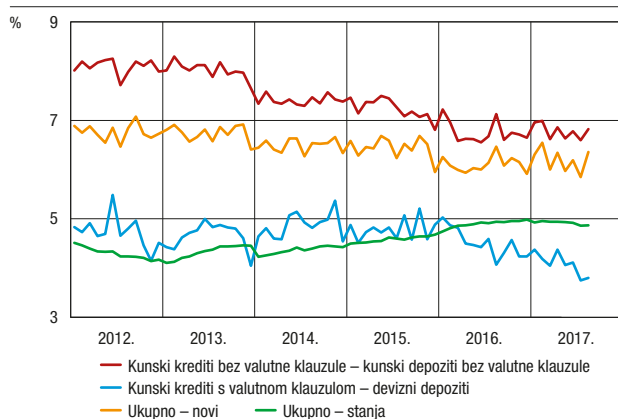
Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

Izvor: HNB

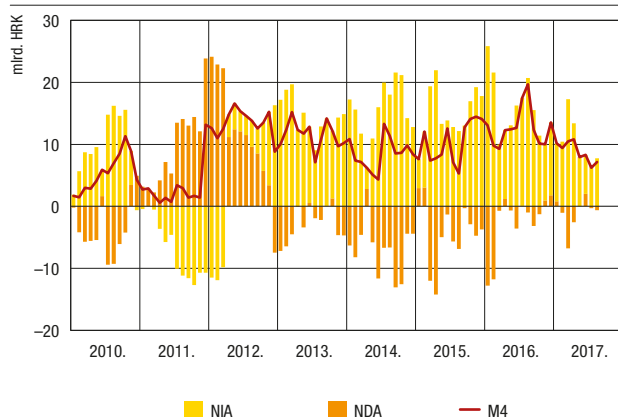
Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

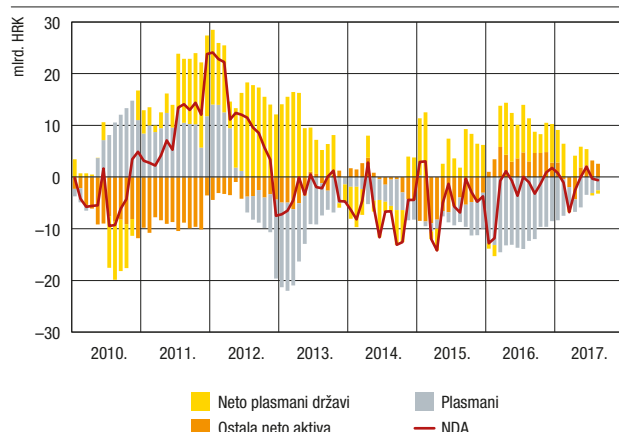
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

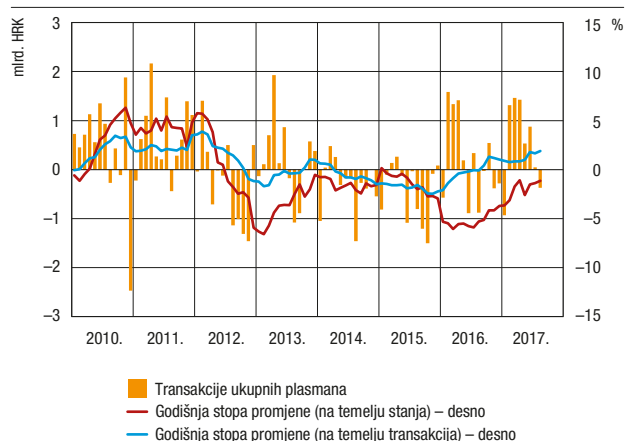
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

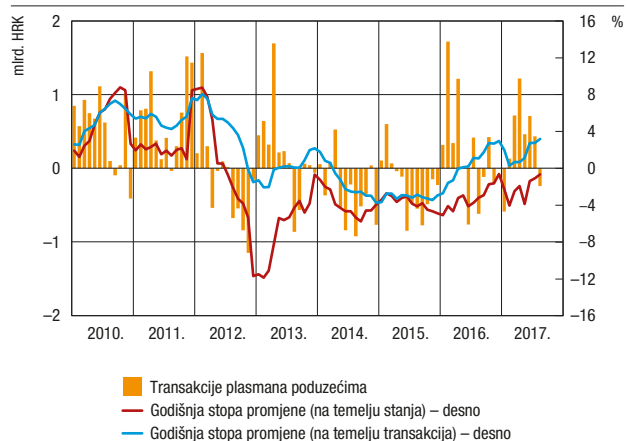
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

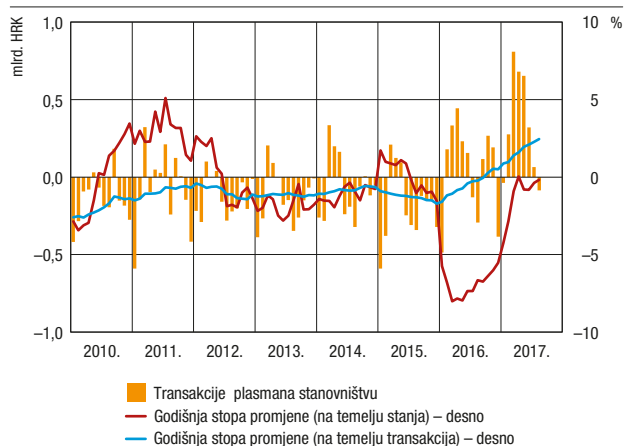
Slika 40. Plasmani

Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

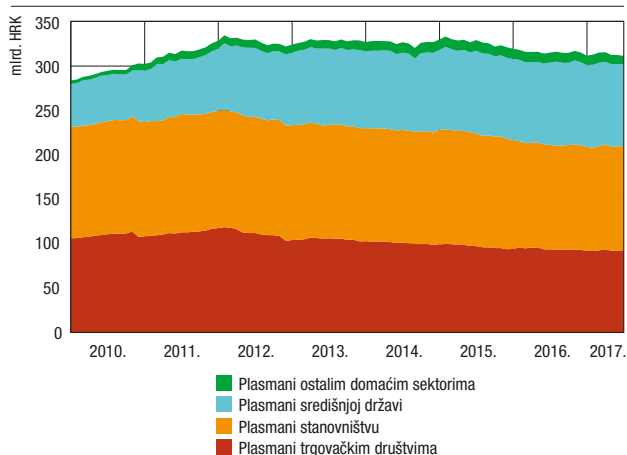
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

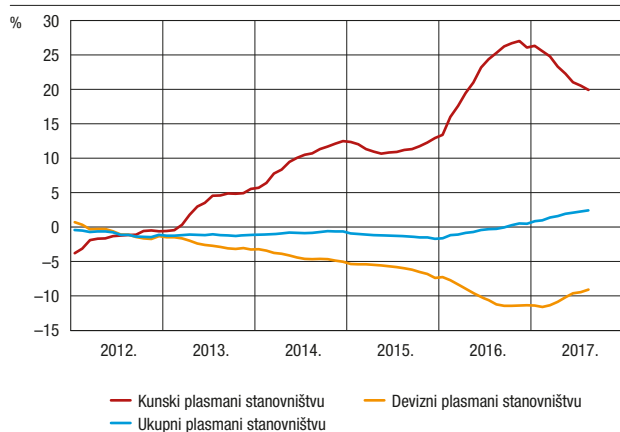
Izvor: HNB

Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

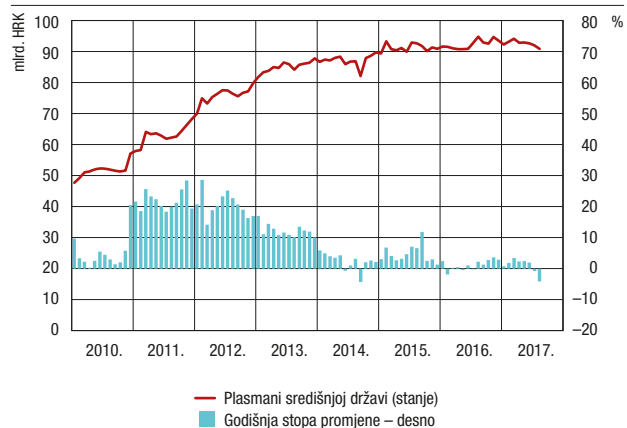
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

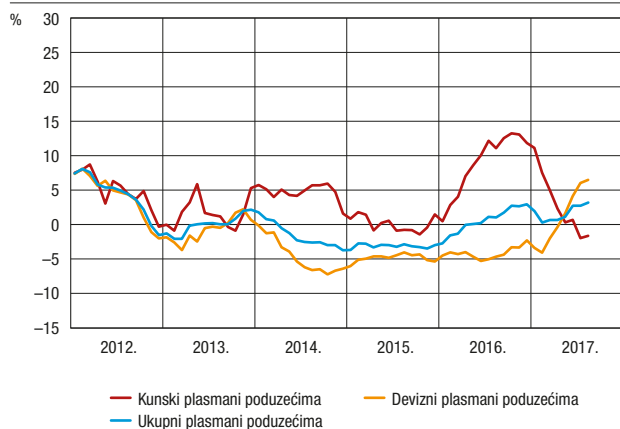
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnje države

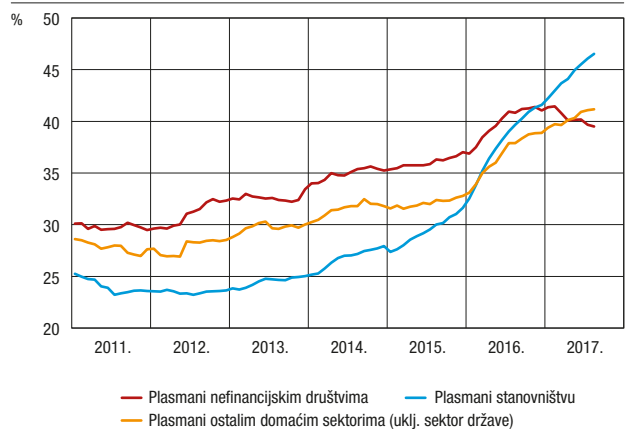
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

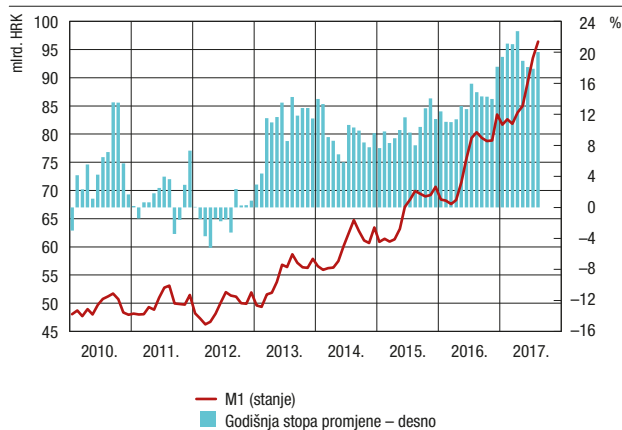
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

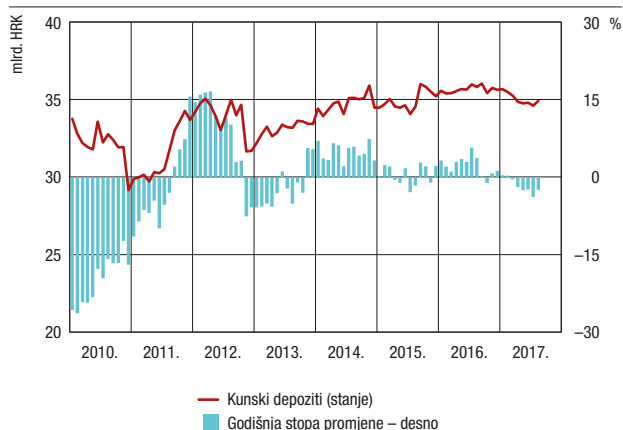
Izvor: HNB

Slika 48. Novčana masa

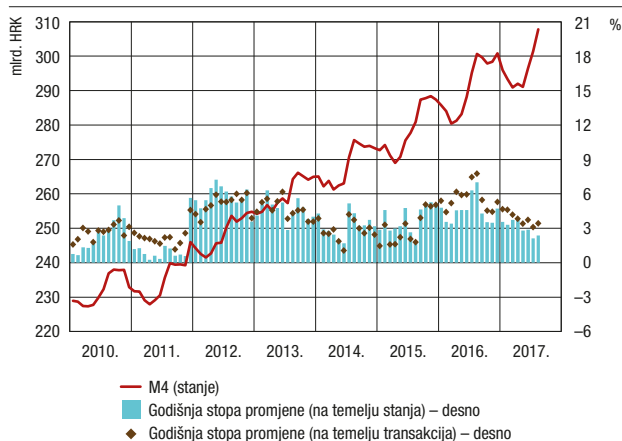
Izvor: HNB

Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

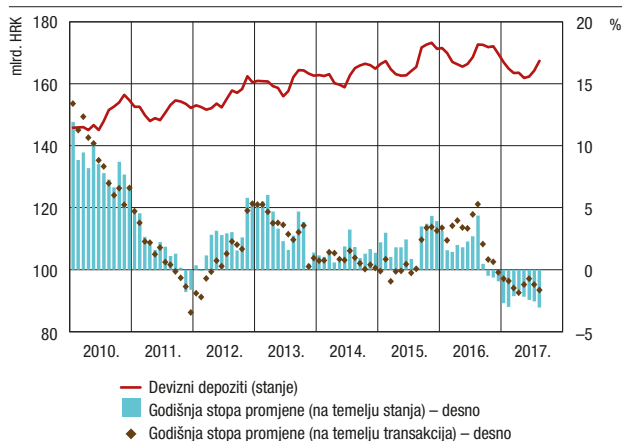
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

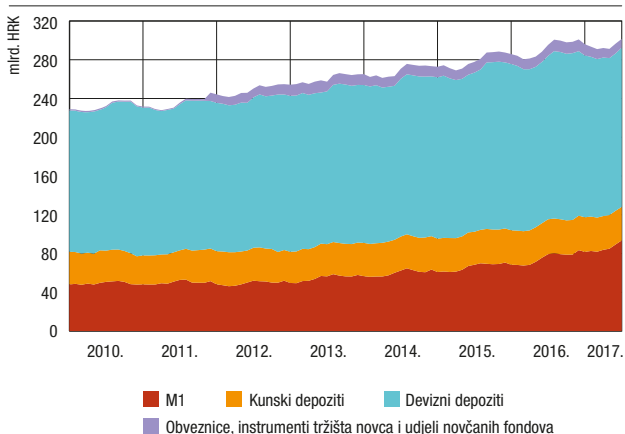
Izvor: HNB

Slika 52. Devizni depoziti

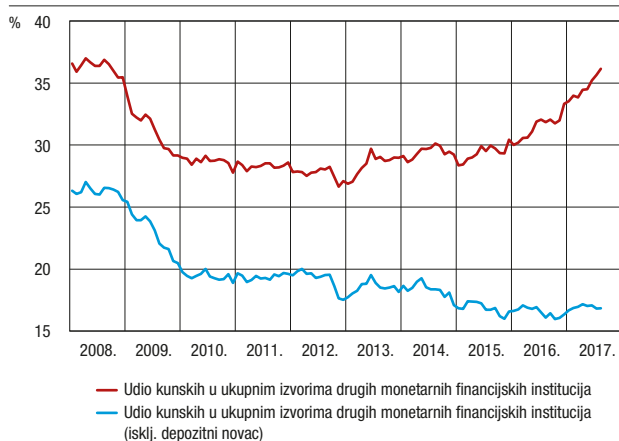
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

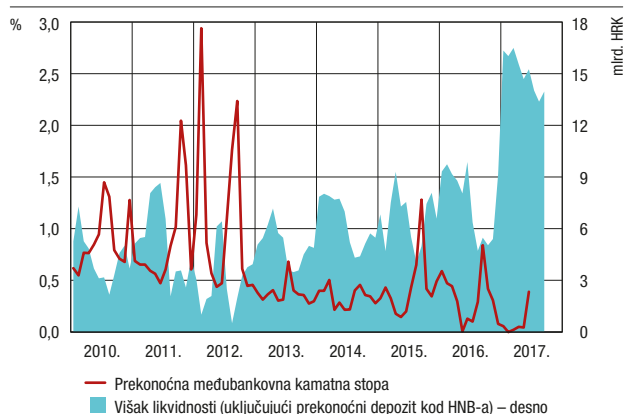
Izvor: HNB

Slika 53. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

preliminarni podaci, u milijunima eura

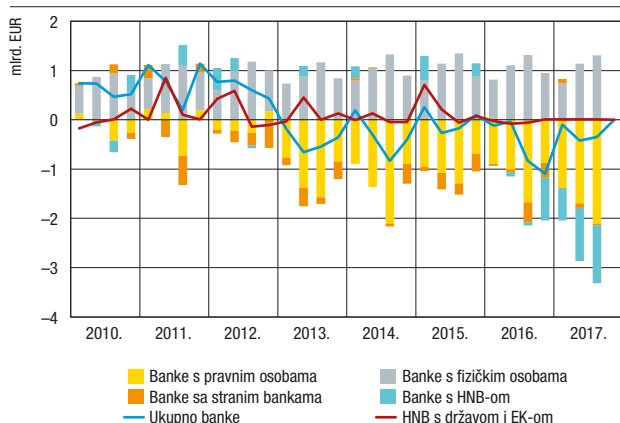
	2016.	2. tr. 2017. ^a	Indeksi	
			2016./2015.	2. tr. 2017. / 2016.
Tekuće transakcije	2.018,8	1.158,5	57,4	106,9
Kapitalne transakcije	320,7	597,5	186,3	75,1
Financijske transakcije (bez pričuve)	1.112,8	1.385,6	124,5	–
Međunarodne pričuve HNB-a	745,3	–264,7	–	–
Neto pogreške i propusti	–481,5	–635,2	131,9	73,8

^a Odnosi se na zbroj posljednjih četiriju tromjesečja.

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6).

Izvor: HNB

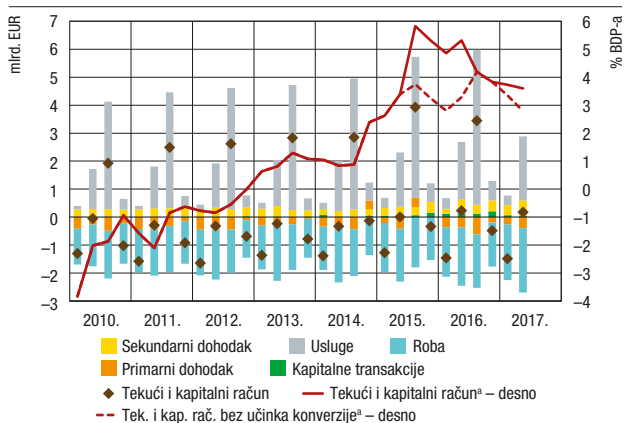
Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci zaključno s kolovozom.

Izvor: HNB

Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

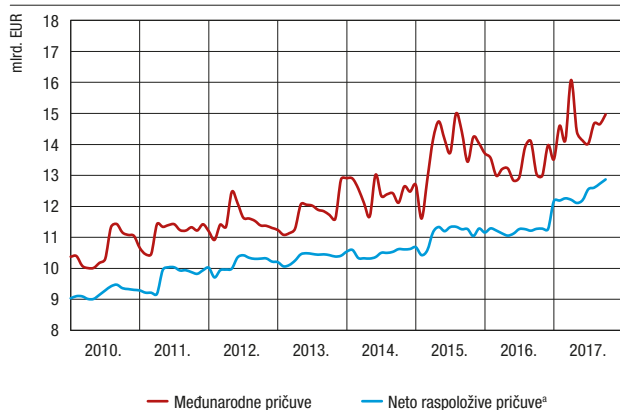

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017.

Izvor: HNB

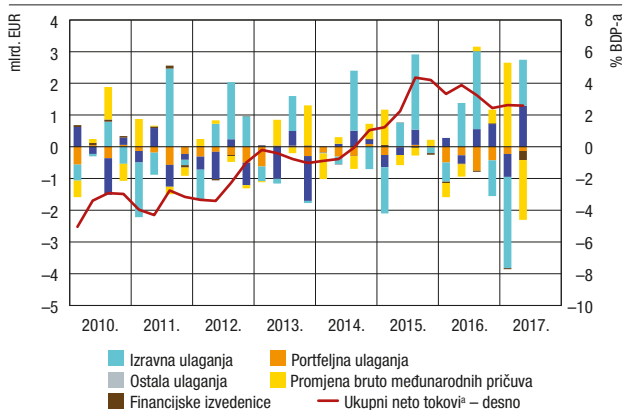
Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

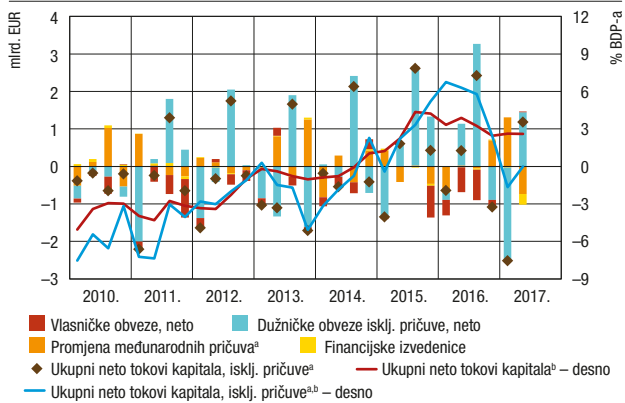
Slika 58. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

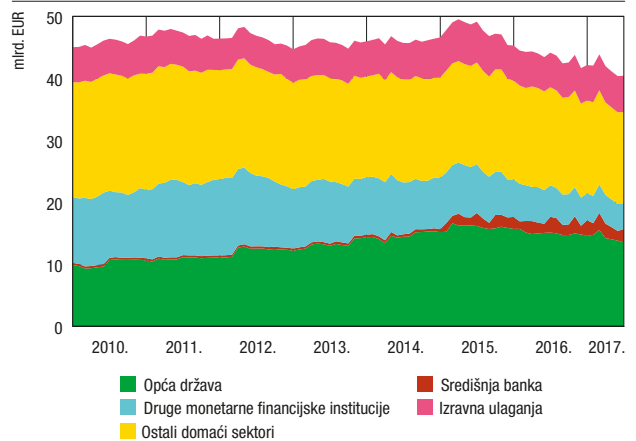
Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

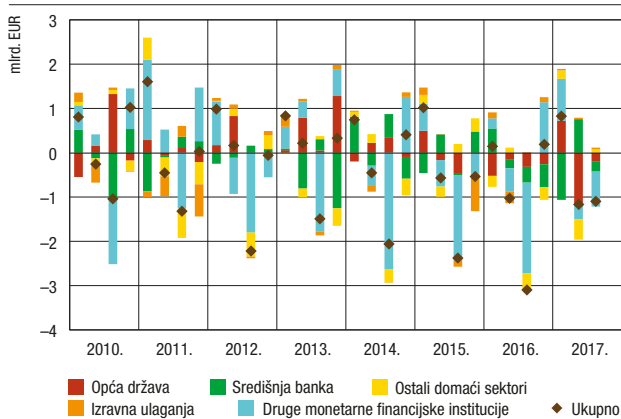
^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

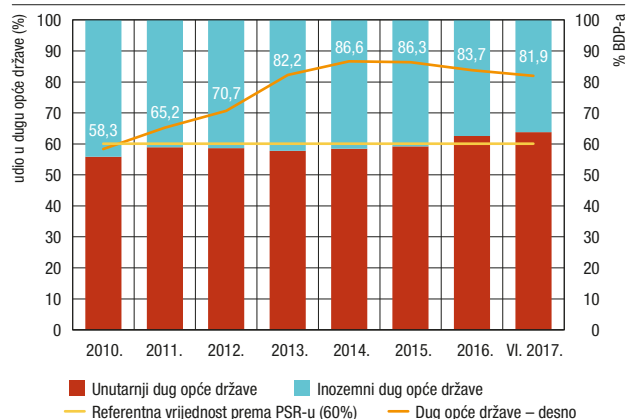
Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

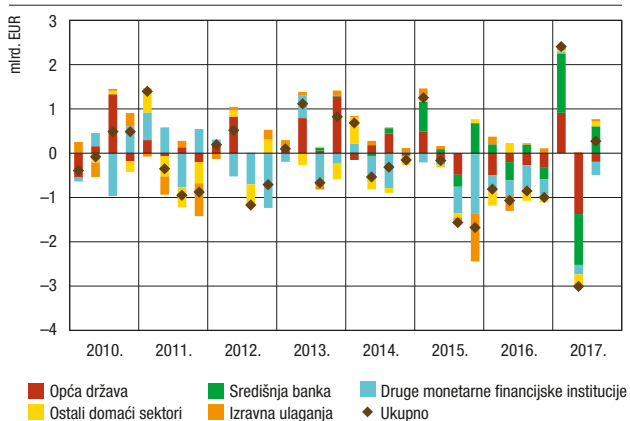
Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za treće tromjesečje 2017. odnose se na srpanj.

Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za treće tromjesečje 2017. odnose se na srpanj.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – III. 2016.	I. – III. 2017.
Ukupni prihodi	35.552	35.357
Izravni porezi	5.398	5.297
Neizravni porezi	14.349	13.329
Socijalni doprinosi	9.810	10.164
Ostalo	5.994	6.566
Ukupni rashodi	39.404	37.464
Socijalne naknade	14.003	14.011
Subvencije	891	911
Kamate	2.916	2.659
Naknade zaposlenicima	9.760	9.707
Intermedijarna potrošnja	5.837	5.965
Investicije	2.361	2.341
Ostalo	3.636	1.870
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-3.852	-2.108

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. – VI. 2016.	I. – VI. 2017.
1. Prihodi	65.464	67.312
2. Prodaja nefinancijske imovine	178	334
3. Rashodi	66.058	66.681
4. Nabava nefinancijske imovine	1.820	1.551
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	-2.236	-585

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	I. – VI. 2016.	I. – VI. 2017.
Ukupna promjena duga	-3.915	-1.819
Promjena unutarnjeg duga	2.710	2.657
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-1.032	1.255
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	6.538	2.346
– Krediti	-2.797	-902
Promjena inozemnog duga	-6.625	-4.476
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-50	144
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-4.762	-3.808
– Krediti	-1.813	-812

Dodatak:

Promjena ukupno izdanih jamstava	93	19
----------------------------------	----	----

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva

PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

–	– nema pojave	Ø	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak